

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**
Навчально-науковий інститут філології та журналістики
Кафедра кримськотатарської та східної філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ МОВИ ТА КУЛЬТУРИ»

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

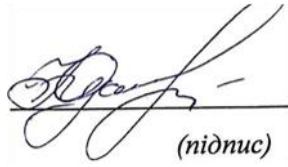
галузь знань 23 Соціальна робота _____
(шифр та найменування галузі знань)

спеціальність _____ **231 Соціальна робота** _____
(шифр та найменування спеціальності)

освітньо-професійна програма _____ **Соціальна робота** _____
(назва однієї або декількох)

форма(и) навчання _____ **денна та заочна** _____

РОЗРОБНИК силабусу: старший викладач кафедри кримськотатарської та східної філології

(підпис)

Афізе АМІРАМЗАЄВА

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри кримськотатарської та східної філософії

Протокол № 1 від 25.08.2025 року

Завідувач кафедри

Таміла СЕІТГЯЄВА

Гарант освітньо-професійної програми 231 Соціальна робота
(кандидат педагогічних наук, доцент)

Світлана КОПИЛОВА

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну	
1. Назва навчальної дисципліни, код ВОПІ	«Основи кримськотатарської мови та культури», ОК1.1.6 ВОПІ
2. Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова дисципліна циклу загальної підготовки
3. Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	1 рік навчання, 2 семестр
4. Обсяг навчальної дисципліни (кількість кредитів, загальна кількість годин (аудиторних за видами занять, самостійної роботи здобувача вищої освіти))	3 кредити ЄКТС (90 год), з них: 30 год. аудиторного навантаження (10 год. лекційних, 20 год. практичних занять) та 60 год. самостійної роботи.
5. Вид підсумкового (семестрового) контролю	Залік
6. Інформація про консультації	On-line-консультації: 5 пара (16.30-17.30) https://meet.google.com/aze-ppcz-rwp
7. Мова викладання	українська
8. Прізвище, ім'я, по батькові викладача (науковий ступінь, вчене звання, посада)	Емірамзаєва Афізе Саїтмуставаївна, старший викладач, кафедри східної філології
9. Контактна інформація викладача	emiramzaieva.afize@tnu.edu.ua
2. Опис навчальної дисципліни	
Анотація дисципліни	Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів: «Елементарні конструкції в кримськотатарській мові. Культура спілкування: соціально-культурологічний аспект», «Ускладнені конструкції в кримськотатарській мові. Мовна картина світу: культурологічний аспект».
Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни	Метою викладання дисципліни «Основи кримськотатарської мови та культури» є ознайомлення студентів набуття загальних та професійно-орієнтованих комунікативних мовленнєвих компетенцій а також знайомство з культурою кримських татар. Курсом передбачено розвиток лексичної, граматичної та міжкультурної

	комунікативної компетенції, які створюють умови для реальної комунікації в рамках діалогу культур. Основним джерелом лінгвокраїнознавчої інформації є тексти різного рівня жанрової приналежності, що відображають історію, культуру та сучасне життя Криму в соціально-економічному та освітньому контексті. Основними завданнями вивчення дисципліни є: • вивчити базові лексичні та граматичні конструкції; • необхідного обсягу словникового складу, який вбирає в себе лексику включаючи емоційно забарвлену та нейтральну, активну та пасивну, неологізми, застарілі слова, термінологію; • найуживаніших фразеологічних виразів та прислів'їв. • використовувати лексичні та граматичні конструкції дотримуючись правил їх будови; • правильно застосовувати слова у контексті вивчених тем; • застосовувати набуті знання з культури кримських татар у подальших наукових розвідках.
Преквізити	Українська мова за професійним спрямуванням; Історія психології
Постреквізити	Психологія особистості; Соціальна психологія.
Формат проведення дисципліни	Під час навчання використовуються наступні форми та методи: діалоги, диспути, бесіди і дискусії, індивідуальні науково-дослідні завдання. Віртуальне навчальне середовище, яке використовуватиметься у разі роботи в дистанційному режимі – Google Classroom. У дистанційному режимі лекції/практичні заняття будуть проведені за допомогою програм електронної комунікації Google

	Meet. Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom та корпоративну пошту.

3.Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни.

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни:

ЗК7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

СК7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

СК16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Програмні результати навчання (ПР)

РН2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань

РН21. Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ				
Назва розділу і теми	Кількість годин			
	денна форма			
	Всього	Лекції	Семінарські завдання (практичні)	Самостійна робота
РОЗДІЛ 1. Елементарні конструкції кримськотатарської мови. Культура спілкування: соціально-культурологічний аспект				
Тема 1. Кримськотатарська мова та її особливості. а) Розмова на тему на вибір: «Привітання», «Знайомство» тощо б) Презентації на теми: 1. Культура кольорів у кримських татар. 2. Символіка кольору. 3. Формули ввічливості в спілкуванні 4. Мовленнєвий етикет прийому гостей.	16	2	4	10
Тема 2. Розвиток кримськотатарської мови через призму творчої діяльності відомих особистостей та діячів. а) Розмова на тему на вибір: «Мій Будинок», «Моє місто», «Світ природи». б) Презентації на теми: 1. Архитектура кримських татар. 2. Відомі постаті (Усеїн Боданінський, І. Гаспринський).	14	2	2	10
Тема 3. Культурно-історична спадщина. а) Розмова на тему на вибір: «Мої плани на завтра». «Спогади мого дитинства», «Традиції кримських татар», «Свята кримських татар».	16	2	4	10

«Йдемо у книгарню». б) Презентації на теми: 1. Релігійні та національні традиції кримських татар. 2. Національні свята та їх проведення. 3. Весільно-обрядові традиції.				
РОЗДІЛ 2. Ускладнені конструкції в кримськотатарській мові. Мовна картина світу: культурологічний аспект.				
Тема 4. Культурно-історична спадщина. Майстерність (викладання, вишивка, гончарство, ткацтво, кухня тощо). а) Розмовна тема на вибір: «Мої таланти та здібності», «Моя традиційна кухня», «Мій улюблений рецепт», «Програма телепередач «Gönül eseri»», «Моя улюблена колонка/газета/журнал «Qırım»» б) Презентації на теми: 1. «Ремісничі традиції». 2. «Відомі майстри кримських татар».	14	2	2	10
Тема 5. Культурно-історична спадщина. Майстерність (Архитектура, державний устрій ханів, медицина) Розмовна тема на вибір: «Звернення по допомогу, як знайти «Нап Саті», «цілючі трави Криму», «Плани на вихідні», «Мандрівки та екскурсії». б) Презентації на теми: 1. «Державний устрій ханів». 2. «Архитектура Криму». 3. «Медицина в Криму».	16	2	4	10
Тема 6. Культурно-історична спадщина. Освіта. (Фольклор, поезія, історіографія тощо). а) Розмовна тема на вибір:	14	2	2	10

«Плани на вихідні», «Мандрівки та екскурсії по Криму», «Легенди Крима», «Філософські вірші ханів» б) Презентації на теми: 1. «Конів Криму: від історичних традицій до сучасності». 2. «Освіта в Криму».				
Залік				
Усього годин за 1 семестр	90	12	18	60

ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Елементарні конструкції в кримськотатарській мові. Культура

спілкування: соціально-культурологічний аспект.

Тема 1. Кримськотатарська мова та її особливості.

I. Теоретична частина. Лекція 1. Вступ. Абатка кримськотатарської мови. Утворення множини. Вказівні займенники. Прислівники місця. Іменники та прикметники кримськотатарської мови. Питальні речення в кримськотатарській мові. Предикативні імена bar та uoq. Числівники (кількісні). Просте іменне речення в теперішньому часі. Теперішній час на (-а, -е, -у). Займенник кримськотатарської мови: розряди, особливості вживання. Позначення часу в годинах. Словотвірні афікси кримськотатарської мови: іменник, прикметник тощо.

II. Практична частина. Семінар 1-2. а) Виконання граматичних вправ. Читання тексту та прослуховування аудіо матеріалу. Розмовна тема на вибір: «Привітання», «Знайомство», «Мій номер телефону», «Мій інтерес та захоплення», «Мій робочий день», «Я та моя родина», «Моя кімната». б) Презентації на теми: 1. «Культура кольорів у кримських татар». 2. «Символіка кольору». 3. «Формули ввічливості в спілкуванні». 4. «Мовленнєвий етикет прийому гостей».

III. Завдання для самостійної роботи: 1. Вчити на пам'ять: загадки, прислів'я, лічилки та скороговки (інструмент покращення вимови). Навибір; 2. Читання тексту (тексти, авторські твори (короткі оповідання), казки, легенди); 3. Прослуховування аудіо матеріалу; 4. Підготування презентації. Теми: 1. Культура кольорів у кримських татар. 2. Символіка кольору. 3. Формули ввічливості в спілкуванні. 4. Мовленнєвий етикет прийому гостей.

Тема 2. Розвиток кримськотатарської мови через призму творчої діяльності відомих особистостей та діячів.

I. Теоретична частина. Лекція 2. Відомі постаті. Лексико-граматичні особливості відмінків в кримськотатарській мові. Іменні словосполучення в кримськотатарській мові. Ізафети кримськотатарської мови. Ланцюжковий ізафет кримськотатарської мови. Ступені порівняння прикметника кримськотатарської мови.

II. Практична частина. Семінар 3. Виконання граматичних вправ. Читання тексту та прослуховування аудіо матеріалу. а) Розмовна тема на вибір: «Мій Будинок», «Моє місто»,

«Світ природи».б) Презентації на теми: 1. «Архитектура кримських татар». 2. «Відомі постаті (Усеїн Боданінський, І. Гаспринський та ін.)».

III. Завдання для самостійної роботи: 1. Вчити на пам'ять: загадки, прислів'я, лічилки та скороговки (інструмент покращення вимови). Навибір; 2. Читання тексту (тексти, авторські твори (короткі оповідання), казки, легенди); 3. Прослуховування аудіо матеріалу. Підготування презентації. Теми: 1. Архитектура кримських татар. 2. Відомі постаті (Усеїн Боданінський, І. Гаспринський).

Тема 3. Культурно-історична спадщина. Традиції.

I. Теоретична частина. Лекція 3. Граматика. Минулий категоричний час кримськотатарської мови. Просте іменне речення в минулому категоричному часі. Способи дієслова кримськотатарської мови (дійсний, наказовий та бажальний, зобов'язальний, умовний). Майбутній-категоричний час кримськотатарської мови.

II. Практична частина. Семінар 4-5. Виконання граматичних вправ. Читання тексту та прослуховування аудіо матеріалу. а) Розмовна тема на вибір: «Мої плани на завтра». «Спогади мого дитинства», «Традиції кримських татар», «Свята кримських татар». «Йдемо у книгарню». б) Презентації на теми: 1. «Релігійні та національні традиції кримських татар». 2. «Національні свята та їх проведення». 3. «Весільно-обрядові традиції».

III. Завдання для самостійної роботи: 1. Вчити на пам'ять: загадки, прислів'я, лічилки та скороговки (інструмент покращення вимови). Навибір; 2. Читання тексту (тексти, авторські твори (короткі оповідання), казки, легенди); 3. Прослуховування аудіо матеріалу. Підготування презентації. Теми: 1. Релігійні та національні традиції кримських татар. 2. Національні свята та їх проведення. 3. Весільно-обрядові традиції.

Розділ 2. Ускладнені конструкції в кримськотатарській мові. Мовна

картина світу: культурологічний аспект.

Тема 4. Культурно-історична спадщина. Майстерність (викладання, вишивка, гончарство, ткацтво, кухня тощо).

I. Теоретична частина. Лекція 4. Граматика. Особливості використання складного присудка етек в усіх формах минулого часу. Давньо-минулий час кримськотатарської мови. Просте іменне речення в давньо-минулому часі кримськотатарської мови. Лексико-граматичні особливості використання афіксу -ki. Теперішньо-майбутній час кримськотатарської мови.

II. Практична частина. Семінар 6. Виконання граматичних вправ. Читання тексту та прослуховування аудіо матеріалу. а) Розмовна тема на вибір: «Мої таланти та здібності», «Моя традиція на кухні», «Мій улюблений рецепт», «Програма телепередач «Gönüleseri»», «Моя улюблена колонка/газета/журнал «Qırım»». б) Презентації на теми: 1. «Ремісничі традиції». 2. «Відомі майстри кримських татар».

III. Завдання для самостійної роботи: 1. Вчити на пам'ять: загадки, прислів'я, лічилки та скороговки (інструмент покращення вимови). Навибір; 2. Читання тексту (тексти, авторські твори (короткі оповідання), казки, легенди); 3. Прослуховування аудіо матеріалу. Підготування презентації. Теми: 1. Ремісничі традиції. 2. Відомі майстри кримських татар.

Тема 5. Культурно-історична спадщина. Майстерність (Архитектура, державний устрій ханів, медицина тощо).

I. Теоретична частина. Лекція 5. Граматика. Форма можливості/неможливості

кримськотатарській мові. Складно підрядне речення з усіченим інфінітивом у кримськотатарській мові. Функціонально-граматичні ознаки післяйменника іçip.

II. Практична частина. Семінар 7. Виконання граматичних вправ. Читання тексту та прослуховування аудіо матеріалу. а) Розмовна тема на вибір: «Звернення по допомогу, як знайти «НапСамі», «цілющі трави Криму», «Планина вихідні», «Мандрівки та екскурсії». б) Презентації на теми: 1. «Державний устрій ханів». 2. «Архитектура Криму». 3. «Медицина в Криму».

III. Завдання для самостійної роботи: 1. Вчити на пам'ять: загадки, прислів'я, лічилки та скороговки (інструмент покращення вимови). Навибір; 2. Читання тексту (тексти, авторські твори (короткі оповідання), казки, легенди); 3. Прослуховування аудіо матеріалу. Підготування презентації. Теми: 1. Державний устрій ханів. 2. Архитектура Криму. 3. Медицина в Криму.

Тема 6. Культурно-історична спадщина. Освіта. (Фольклор, поезія, історіографія тощо). Граматика. Морфолого-семантичні ознаки дієприслівникової форми на -аğа кримськотатарської мови. Морфолого-семантичні ознаки дієприслівникові форми на -ip кримськотатарської мови. Поняття про стан у кримськотатарській мові. Лексико-граматичні особливості вживання сполучників кримськотатарської мови.

II. Практична частина. Семінар 8-9. Виконання граматичних вправ. Читання тексту та прослуховування аудіо матеріалу. а) Розмовна тема на вибір: «Планина вихідні», «Мандрівки та екскурсії по Криму», «Легенди Крима», «Філософські вірші ханів». б) Презентації на теми: 1. «Коні в Криму: від історичних традицій до сучасності». 2. «Освіта в Криму».

III. Завдання для самостійної роботи: 1. Вчити на пам'ять: загадки, прислів'я, лічилки та скороговки (інструмент покращення вимови). Навибір; 2. Читання тексту (тексти, авторські твори (короткі оповідання), казки, легенди); 3. Прослуховування аудіо матеріалу. Підготування презентації. Теми: 1. Коні в Криму: від історичних традицій до сучасності. 2. Освіта в Криму.

6. Технічна та програмна забезпечення (обладнання).

Кожному здобувачу потрібно доєднатися до навчального середовища Google Classroom, оскільки там розміщуються навчальні матеріали, проводиться тестування, ведеться журнал оцінювання навчальних досягнень, є можливість для листування з викладачем.

У режимі дистанційного навчання – вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Google Meet (для занять у режимі відео-конференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування (поточний, підсумковий контроль) тощо.

7. Політика дисципліни.

- Вивчення дисципліни передбачає роботу в колективі.
- Середовище аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбутись в дистанційному режимі за погодженням із викладачем дисципліни.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані в установлений термін.
- Здобувач, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач отримує за завдання 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття.
- Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після встановленого терміну. При цьому оцінка знижується на 10 %.
- Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.
- Під час роботи над завданням не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет-ресурсів та інших джерел інформації здобувач повинен вказати джерело, використане під час виконання завдання.
- Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%.
- У разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.
- Списування під час контрольних робіт заборонене (вт.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн-тестування.

8. Система оцінювання та вимоги.

Здобувач допускається до складання заліку з дисципліни, якщо ним повністю виконані всі види робіт, передбачені програмою навчальної дисципліни.

У разі, коли протягом навчального семестру до початку підсумкового (семестрового) контролю, визначеного навчальним планом, здобувач набрав менше балів, ніж зазначено у програмі навчальної дисципліни (менше 36 балів), науково-педагогічний працівник на останньому аудиторному занятті з навчальної дисципліни документально оформлює недопуск здобувача до складання підсумкового (семестрового) контролю.

У разі незгоди, здобувач має право оскаржити недопуск у порядку визначеному Положенням про апеляцію результатів підсумкового контролю з заліку чи екзамену Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового (семестрового) контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів

Засвоєння матеріалу оцінюється за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, семінарських заняттях, результати самостійної роботи здобувачів) проводити за критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

- 0% завдання не виконано;
- 40% - завдання виконано частково або не вчасно, а відповідь містить суттєві помилки методичного характеру,
- 60% завдання виконано повністю, але не вчасно, а відповідь містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;
- 80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте відповідь містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);
- 100% завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	«зараховано»	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками

B	80-89		Дуже добре – рівень знань достатньо високий (умінь) В межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-79		Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	66-74		Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-65		Достатньо – мінімально можливий, допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59	«не зараховано»	Незадовільно – потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	0-29		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота над вивченням курсу з повторним складанням

Види контролю:

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на практичних заняттях у формі: практичних завдань.

Підсумковий контроль відбувається у формі заліку (питання для підготовки наведено у Додатку).

Розподіл балів за видами діяльності:

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	кількість одиниць	максимальна кількість балів	Форма контролю
Робота на лекційному занятті	1	7	7	Залік
Робота на практичному занятті	5	8	40	
Виконання завдань для самостійної роботи	13	1	60	
Разом			60	40
Розрахунок балів за курс: 60+40=100				

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТА ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ (ЗАЛІКУ) З ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАКТИЧНИЙ КУРС КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ МОВИ: БАЗОВИЙ РІВЕНЬ»

Структура заліку

I. Письмова складова. Тест (20б.)

II. Усно-письмова складова. (20б.).

Список питань/тем для підготовки до заліку:

- Абетка (Алфавіт) кримськотатарської мови. Утворення множини. Вказівні займенники. Прислівники місця.
- Іменники та прикметники кримськотатарської мови. Питальні речення в кримськотатарській

мові.

3. Предикативні імена bar та уoq. Числівники (кількісні). Просте іменне речення в теперішньому часі.

4. Займенникримськотатарськоїмови:розряди,особливостівживання.

5. Теперішнійчасна(-а, -е,-у)

6. Позначеннячасувгодинах.

7. Іменнісловосполученнявкримськотатарськіймові.

8. Присвійнийтавідноснийізафетикримськотатарськоїмови.

9. Ланцюжковийізафеткримськотатарськоїмови.

10. Минулийкатегоричнийчаскримськотатарськоїмови.

11. Простеіменнереченнявминуломукатегоричномучасі.

12.Теперішньо-минулий час кримськотатарської мови.

13. Наказовийтабажальний,зобов'язальнийспосібдієсловакримськотатарськоїмови.

14. Словотвірніафіксиприкметникакримськотатарськоїмови.

15. Ступеніпорівнянняприкметникакримськотатарськоїмови.

16. Лексико-граматичніособливостізнахідноговідмінка.

17. Лексико-граматичніособливостівикористанняафіксу-кі.

18. Майбутній-категоричнийчаскримськотатарськоїмови.Розмовнатема:«Моїпланиназавтра».

19. Іменнереченнявмайбутньо-минуломучасікримськотатарськоїмови.

20. Простереченнявмайбутньо-минуломучасікримськотатарськоїмови.

21. Давньоминулийчаскримськотатарськоїмови.

22. Умовнийспосібвкримськотатарськіймові.

Розмовна тема: «Якби я виграв лотерею»

23. Простеіменнереченнявдавньоминуломучасікримськотатарськоїмови.

24.Теперішньо-майбутній час кримськотатарської мови.

25. Формаможливості/неможливостівкримськотатарськіймові.

26. Складнопідрядне речення з усіченим інфінітивом у кримськотатарській мові. Функціонально-граматичні ознаки післяйменника içün.

27. Морфолого-семантичніознакидієприслівниковоїформина-агаqкримськотатарськоїмови.

28. Морфолого-семантичніознакидієприслівниковоїформина-ırкримськотатарськоїмови.

29. Поняттяпростанукримськотатарськіймові.

30. Лексико-граматичніособливостівживаннясполучниківкримськотатарськоїмови.

Розмовнитемизісловником:Розмовнатеманавибір:«Моїталантитаздібності»,«Моя

традиційна кухня», «Мій улюблений рецепт», «Програма телепередач «Gönül eseri»», «Моя улюблена колонка/газета/журнал «Qırt»», «Звернення по допомогу, як знайти «Han Cami», «цілющі трави Криму», «Планина вихідні», «Мандрівки та екскурсії», «Планина вихідні», «Мандрівки та екскурсії по Криму», «Легенди Крима», «Філософські вірші ханів», «Світ природи», «Звернення по допомогу», «Астрологічний прогноз», «Мої плани вихідні», «Легенди мого рідного міста», «Моя улюблена колонка/газета/журнал», «Різноманітні свята та традиції їх святкування», «Мої таланти та здібності», «Програма телепередач» «Мандрівки та екскурсії», «Погані звички», «На прийомі у лікаря», «В аптеці», «Одяг для будь-якого приводу», «Сонячний Крим»

9. Рекомендовані джерела інформації:

(основна, допоміжна література, інформаційні ресурси мережі Інтернет)

Основні:

1. Арнаутова А. Р. Особливості складно підрядних речень із підрядними підметовими в сучасній кримськотатарській мові. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Філологія» Випуск 42. том 2. – Херсон Видавничий дім «Гельветіка», 2019. – С. 14-17.
2. Асанова Л.Н. кырымтатар тили 1 сыныф ичюн дерслик. – 2 сыныф ичюн гъайырдан ишленильген нешир. – Симферополь: КъДжИ «кырымдевокъувпеднешир» нешприты, 2009. – 144с. ресимли. – Кырымтатар тилинде.
3. Джаферова Е. Цікава математика. Дидактичний посібник для дітей дошкільного віку. – Симферополь: КРП «Кримнавчпеддержвидав», 2008. – 96 с. – Кримськотатарською мовою.
4. Ганиева Э.С., Сейдаметова Н.С., Усеинов К. Кримськотатарська мова: Фонетика. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – 2-е видання, виправлене. – Симферополь: КРП «Видавництво «Кримнавчпеддержвидав», 2011. – Кримськотатарською мовою.
5. Александр Гаркавец Очерк крымскотатарской фонетики, морфологии и орфографии Издание 2-е, исправленное и дополненное. Издание 1-е: А. Н. Гаркавец. Очерк крымскотатарской фонетики, морфологии и орфографии .
6. Емірамзаєва А.С., Покровська І.Л. Навчальний посібник. Кримськотатарська мова: базовий рівень (Частина 1). – К. : Видавництво «Майстер книг», 2019. – 248 с.
7. Карашаєва Д. З. Tilim Qırımtatar tili. Ders kitabı. Seviye A1. Навчальний посібник адресовано студентам 1 – ого курсу ОС «Бакалавр», які вивчають кримськотатарську мову. – К. : Видавництво «Майстер книг», 2020. – 108 с.
8. Куркчи У. О. Кырымтатар тилинде русча къаршылыкълары иле грамматика терминлери лугъаты / Ильмий муаррир А. М. Эмирова. Неширге азырлагъанлар Э.С. Ганиева, Н.С. Сейдаметова. – Симферополь: Риа «Аян», 2008. – 64с.
9. Кононов А.Н. Грамматика современного турецкого литературного языка / А.Н. Кононов. – М.: Академия наук УССР, Институт Языкознания, 1956. – 570 с.
- Меметов А. М. / Земаневий кырымтатар тили – Симферополь: Кырымдевлет окув педагогика нешприты. – 2006 – с.320. Кырымтатар тилинде.
11. Самойлович, А.Н. (1916). Опыт краткой крымско-татарской грамматики. Петроград : Тип. И. Бораганскаго, В.О. Средний пр., 1-10, Таврическая Губернская Земская Управа. Отдѣль народного образования.
12. Севортян Э.В. (1966). Крымскотатарский язык. Языки народов СССР. Тюркские языки

(Т.2,с.234-269)Москва:Изд-воНаука.

13. *Сорокін,С.В. (2018).*Практична граматика турецької мови. Частина перша: навч. посіб. (препринт). Київ: Видавничий центр КНЛУ.

14. *Фазыл,Р./Фазылов,Р.(Тертипэткен).(1971).*Къайдабирлик,андатирилик.Къырымтатар аталар сёзлери. Ташкент: Эдебият ве санъат нешрияты.

15. Кърымтатарджа-русча лугъат / Составители: Ш.А.Асанов, А.Н.Гаркавец, С.М.Усеинов.– Киев: Радянська школа, 1988.– Стр. 198-236.

Додаткові:

1. *Арнаутова А. Р.* Складнопідрядне речення з підрядними причини в сучасній кримськотатарській мові /Арнаутова А. Р. // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського Серія: Філологія. Соціальні комунікації Том 31 (70) №1 2020 Частина 3. С. 1-7 (17)

2. *Велиулаева А.* Къырымтатар ве джиан эдебияты. Интегрирленген курс. Окъутув къырымтатар тилинде алып барылгъан мектеплер ичюн 5 сыныф дерслик. Симферополь, 2013.

3. *Велиулаева А.* Къырымтатар ве джиан эдебияты (интегрирленген курс): 11-инджи сыныф талелелери ичюн дерслик. Симферополь, 2011.

4. *Велиулаева А. Алиева Л. , Муртазаева Г.* Интегрирленген курс “Къырымтатар ве джиан эдебияты”: 7 сыныф, окъутув къырымтатар тилинде алып барылгъан умумтасиль мектеплери ичюн дерслик. Черновцы, 2015.

Емірамзаева А. С. Навчально-методичний посібник. Історія кримськотатарської мови – К. :Видавництво «Майстеркниг», 2019. – 122с.

5. *Кокиева А.* Къырымтатар ве четель эдебияты: 9-ынджы сыныф талелелери ичюн. Симферополь, 2009.

6. *Кокиева А.* Интегрирленген курс “Къырымтатар ве джиан эдебияты”: 9 сыныф, окъутув къырымтатар тилинде алып барылгъан умумтасиль мектеплери ичюн дерслик. Черновцы, 2017.

7. *Куртнезир З.* Къырымтатар эдиллери Омюр ве яратыджылыкълар акъкъында къыска малюматлар. Акъмесджит, 2000.

8. *Фазылов Р., Нагаев С.* Къырымтатар эдебиятынынъ тарихы. Кыска бир назар. Симферополь, 2001.

9. *Yedi İklim Türkçe A1 Öğretmen kitabı.* Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti. 2017 s. 193 s.

10. *Yedi İklim Türkçe A2 Öğretmen kitabı.* Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti. 2017 s. 189 s.

11. *Yedi İklim Türkçe A1 Ders (Çalışma) kitapları.* Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti. 2017 s. 174 s.

12. *Yedi İklim Türkçe A2 Ders (Çalışma) kitapları.* Yunus Emre Enstitüsü Türkçe öğretim seti. 2017 s. 170 s.

інф. ресурси:

1. <https://ana-yurt.com/qrt/anaurt-lugat>

